

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MCdo/18/2011
Identifikačné číslo spisu:	9011899227
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:9011899227.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Vladimíra Maguru a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci navrhovateľov 1/ U. C., bývajúceho v W., 2/ U. C., bývajúceho v W., 3/ T. C. narodeného XX.X.XXXX, bývajúceho vo F., zastúpených AKSK s.r.o , za ktorú koná JUDr. Martin Dolník, advokát, so sídlom v Banskej Bystrici Nám. SNP 15. IČO : 36 859 711, proti odporcom 1/ T. L., bývajúcemu v W., 2/ J. Y. bývajúcej vo F., 3/ U. L. bývajúcemu v W., zastúpených JUDr. Danielou Bacíkovou, advokátkou v Banskej Bystrici, Skuteckého 12, o určenie existencie vecného bremena a zriadenie vecného bremena, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 12 C 109/2008, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica z 12. novembra 2010 č.k. 12 C 109/2008-211 a rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27. januára 2011 sp.zn. 16 Co 300/2010 takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky z
a m i e t a .

Navrhovatelia 1/ až 3/ sú povinní zaplatiť odporcom 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 179,27 € k rukám JUDr. Daniely Bacíkovej, advokátky v Banskej Bystrici, Skuteckého 12, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 12. novembra 2010 č.k. 12 C 109/2008-211 zamietol návrh navrhovateľov (pôvodne 1/ U. C. a 2/ V. C., ktorá však dňa 12.10.2011 zomrela a nastúpili do dovolacieho konania ako právni nástupcovia navrhovatelia 2/ U. C. a 3/ T. C.) na zriadenie vecného bremena ako práva cesty, konanie o určenie, že na nehnuteľnosti zapísanej v Katastri nehnuteľností, Správy katastra v Banskej Bystrici, katastrálne územie W., na LV č. XX, ako pozemok s par. č. 272/3, zastavané plochy a nádvoría o výmere 86 m², viazne vecné bremeno, ktorému zodpovedá právo

vlastníka nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území W., a to a/ stavba so súp. č. 110 označená ako „rodinný dom“ a postavená na pozemku s parc. č. 272/1, evidovaná na LV č. XXX, Správa katastra v Banskej Bystrici, b/ pozemky registra „C“ evidované na LV č. XXX, Správa katastra Banská Bystrica s parc. č. 272/1, zastavané plochy a nádvoria o výmere 253 m², s parc. č. 272/2, zastavané plochy a nádvoria o výmere 112 m², s parc. č. 273/1, zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 m², s parc. č. 274/1, záhrady o výmere 1150 m², c/ stavba - garáž so súp. č. 278, ktorá bola postavená v roku 1965, a ktorá stojí na pozemkoch s parc. č. 273/1 a 273/2, d/ stavba - vodomerná šachta nachádzajúca sa na hranici pozemkov registra „C“, s parc. č. 272/1, zastavané plochy a nádvoria o výmere 253 m² a s parc. č. 272/3, zastavané plochy a nádvoria o výmere 86 m², k prístupu k týmto nehnuteľnostiam pešo, motorovými vozidlami a inými mechanizmami cez nehnuteľnosť zapísanú v Katastri nehnuteľností. Správa katastra v Banskej Bystrici, katastrálne územie W., na LV č. XX, ako pozemok s parc. č. 272/3, zastavané plochy a nádvoria o výmere 86 m², zastavil. Navrhovateľom okresný súd uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcom 1/, 2/, 3/ náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 2 386,02 € k rukám ich právnej zástupkyne, do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Okresný súd nárok navrhovateľov na zriadenie vecného bremena posúdil podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka vo vzájomnej súvislosti aj s § 88 ods. 1, písm. b) zák. č. 50/1976 Zb. (Stavebný zákon), o čiastočnom späťvzatí návrhu navrhovateľov rozhodol podľa § 96 ods. 1, 2 O.s.p. a o náhrade trov konania podľa zásady úspechu zakotvenej v § 142 ods. 1 O.s.p. V odôvodnení uviedol, že návrh na zriadenie vecného bremena ako práva cesty k rodinnému domu navrhovateľov súp. č. 110 zamietol z toho dôvodu, že prístup k predmetnej nehnuteľnosti je priamo zabezpečený z miestnej komunikácie. Pokiaľ išlo o právo cesty ku garáži navrhovateľov, návrh zamietol, pretože garáž bola nepovolenou stavbou, t.j. postavenou bez stavebného povolenia, ohľadom ktorej bola podaná žiadosť odporcov o odstránenie stavby a o žiadosť je oprávnený rozhodnúť v zmysle § 88 ods. 1 písm. b) stavebného zákona, stavebný úrad. Ohľadom zriadenia vecného bremena ako práva cesty k vodomernej šachte okresný súd návrh zamietol z toho dôvodu, že toto právo vyplýva navrhovateľom z § 52 ods. 1 písm. d) zák. č. 364/2004 Z.z. Podľa tohto ustanovenia vodomerná šachta je vodná stavba a vlastník vodnej stavby v zmysle § 3 uvedeného zákona je povinný udržiavať vodnú stavbu v riadnom stave, zabezpečovať jej údržbu a prevádzku. Vlastník pozemku je povinný strpieť, aby vlastník stavby mohol vstupovať na pozemok v nevyhnutnej miere v súvislosti s jej prevádzkou, rekonštrukciou, údržbou. Z týchto dôvodov nebolo potrebné zriaďovať k tejto stavbe právo cesty.

Krajský súd v Banskej Bystrici na odvolanie navrhovateľky rozsudkom z 27. januára 2011 sp.zn. 16 Co 300/2010 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým návrh zamietol a vo výroku o trovách konania potvrdil. Navrhovateľov zaviazal na povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť odporcom náhradu trov odvolacieho konania vo výške 124,77 € do troch dní. Viazaný rozsahom odvolania dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny a s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p. stotožnil sa v celom rozsahu i s jeho odôvodnením. Aj podľa právneho názoru odvolacieho súdu, pokiaľ išlo o vecné bremeno spočívajúce v práve cesty ku garáži bol návrh navrhovateľov podaný predčasne. Navrhovatelia neboli zatiaľ aktívne legitimovaní na podanie žaloby tak, ako to skonštatoval aj prvostupňový súd. Vzhľadom k tomu, že zo strany odporcov bola podaná žiadosť o odstránenie stavby ako nelegálnej, zriadenie vecného bremena v rozsahu, v akom sa domáhali navrhovatelia pred rozhodnutím príslušného stavebného úradu o odstránení stavby by bolo predčasné. Na tejto skutočnosti nemenilo nič ani to, že navrhovatelia v odvolacom konaní predložili odvolaciemu súdu súhlas Miestneho národného výboru Hronsek vo fotokópii) zo dňa 14. 04 1965. Okresný súd pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľov správne rozhodol podľa § 151o ods. 3 Občianskeho zákonníka a v spojení aj s § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 50/1976 Zb. a s § 52 ods. 1 písm. d), § 53 zákona č. 364/2004 Zb. Podľa názoru odvolacieho súdu navrhovatelia mali právo prístupu k rodinnému domu z miestnej komunikácie a vecné bremeno spočívajúce v práve cesty k vodomernej šachte nebolo dôvodné zriaďovať, nakoľko vlastník pozemku je zo zákona povinný strpieť, aby vlastník stavby mohol vstupovať na pozemok v nevyhnutnej miere v súvislosti s jej prevádzkou, rekonštrukciou a údržbou.

Proti týmto rozsudkom prvostupňového a odvolacieho súdu podal na základe podnetu navrhovateľov s poukazom na ustanovenie § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky, ktorý navrhol napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Namietal, že v prejednávanej veci si sudy osvojili nepriliehavé

skutkové závery vo vzťahu k predmetu konania. Predpokladom pre posúdenie oprávnenosti uplatneného nároku malo byť zistenie, či navrhovatelia majú požadovaný prístup k uvedeným stavbám iba cez pozemok parc. č. 272/3 kat. územie W. vo vlastníctve odporcov, alebo ho môžu zabezpečiť aj po pozemkoch vo svojom vlastníctve, resp. či nie je dožadovanie sa práva cesty v rozpore s dobrými mravmi. V konaní nebolo medzi účastníkmi sporné, že navrhovatelia môžu uskutočniť prístup z verejnej komunikácie parc. č. 280 ku vchodu do svojho rodinného domu č. súp. 110 cez svoj pozemok parc. č. 272/2 po celej dĺžke bočnej strany tejto domovej nehnuteľnosti, ktorá vymedzuje hranicu medzi ich pozemkami parc. č. 272/1, na ktorom je situovaná a pozemkom parc. č. 272/2 - zastavaná plocha a nádvorie, iba v koridore vymedzenom z jednej strany touto stenou a hranicou medzi ich pozemkom parc. č. 272/2 a pozemkom parc. č. 272/3 vo vlastníctve odporcov (všetko v kat. území W.). Šírka tohto koridoru je pri vchode z verejnej komunikácie na pozemok parc. č. 272/2 označeného katastrálneho územia 1,21 m ako vyplýva zo súdom oboznámeného geometrického plánu Ing. G. F. z 19. februára 2004 č. 17801591-011/2004 vyhotoveného pre oddelenie pozemkov odporcov parc. č. 272/3, parc. č. 273/2 a parc. č. 274/2 v konaní pred Okresným súdom v Banskej Bystrici pod sp.zn. 17 C/97/2003. Pri ohliadke miesta 18. júna 2009 súd prvého stupňa ju ustálil ako 1,24 m. Z týchto preukázaných skutočností vyplynulo, že prístup navrhovateľov k svojej domovej nehnuteľnosti po pozemku parc. č. 272/2 kat. územia W. je možný iba pešo, prípadne jednostopovými vozidlami; neumožňuje však prístup bežnými dvojstopovými (trojkolesovými alebo štvorkolesovými) vozidlami určeným, či už k preprave osôb alebo nákladov. Pre riadne užívanie svojej domovej nehnuteľnosti v rámci svojho vlastníckeho práva nemajú navrhovatelia náležitý prístup v označenom smere ani priamo z verejnej komunikácie, ani po svojom pozemku bezprostredne prilahlom k stavbe. Skutkové závery oboch súdov o možnosti prístupu navrhovateľov ku svojmu rodinnému domu z verejnej komunikácie boli teda správne iba čiastočne, pokiaľ by sa mali vzťahovať na prístup pešo. Právny záver oboch súdov vychádzajúci z vyššie uvádzaných nepriliehavých skutkových záverov o tom, že prístup navrhovateľov k stavbe ich rodinného domu možno zabezpečiť inak, ako podklad pre zamietnutie nároku v plnom rozsahu, považoval mimoriadny dovolateľ za takisto nesprávny, lebo bol v rozpore so zisteným skutkovým stavom, tak ako vyplýva z vykonaných dôkazov. Odvolací súd mal v zmysle § 213 ods. 3 O.s.p. konštatovať, že súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a následne dôkazy ohľadne podmienok požadovaného prístupu navrhovateľov k stavbe svojho rodinného domu zopakovať sám. Následne mal odvolací súd podľa § 220 O.s.p. zmeniť odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a nároku aspoň čiastočne vyhovieť s obmedzením určeného vecného bremena práva cesty cez pozemok odporcov iba v rámci prístupu k stavbe rodinného domu č. súp. 110. Pokiaľ teda súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal zo skutkového záveru (zistenia), ktoré nemalo oporu vo vykonanom dokazovaní a odvolací súd vadu v postupe súdu prvého stupňa vyčítanú odvolateľmi v zmysle § 205 ods. 2 písm. d) O.s.p. neodstránil, bolo konanie v tejto veci postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odporcovia 1/ až 3/vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu poukázali na to, že súd prvého stupňa vykonal dostatočné dokazovanie, vo veci okrem pojednávania sa uskutočnila i obhliadka na mieste samom, a navrhovatelia mali možnosť v priebehu konania predkladať dôkazy, ktorými sa súd zaoberal. Žiadali preto mimoriadne dovolanie zamietnuť a priznať náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.), preskúmal vec bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora nie je dôvodné.

Generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky umožňuje procesný predpis v ustanovení § 243f ods. 1 napadnúť mimoriadnym dovolaním právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Z ustanovenia § 243h O.s.p. vyplýva, že v mimoriadnom dovolaní sa musí popri všeobecných

náležitostiach podania (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu a z akých dôvodov sa toto rozhodnutie napáda. Dovolacie dôvody, ktorými bolo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora odôvodnené, neposudzuje dovolací súd len podľa toho, ako boli označené, ale najmä podľa ich obsahu (§ 41 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243c a § 243i ods. 2 O.s.p.).

Vady v zmysle § 237 O.s.p., ktoré dovolací súd posudzuje podľa § 242 ods. 1 druhej vety O.s.p. z úradnej povinnosti, neboli v mimoriadnom dovolaní výslovne namietané a z obsahu spisu ani nevyplyvajú. S výnimkou týchto vád je dovolací súd viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho mimoriadny dovolateľ obsahovo vymedzil.

Pokiaľ mimoriadny dovolateľ namietal, že konanie je postihnuté vadou podľa § 243f písm. b/ O. s.p., je potrebné v tejto súvislosti uviesť v čom spočíva dovolací dôvod podľa § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p., t.j., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Takouto inou vadou konania, je v zmysle konštantnej judikatúry súdov vada konania, ktorá je (rovnako ako vady konania uvedené v § 237 O.s.p.) spôsobená porušením procesných noriem upravujúcich občianske súdne konanie. Medzi takéto vady patrí napr. skutočnosť, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplného alebo nesprávne zisteného skutkového stavu z dôvodov, že súd pri vykonávaní dokazovania nepostupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku. Takouto inou vadou konania nie je však hodnotenie dôkazov súdmi, pokiaľ bolo vykonané v súlade s príslušnými procesnými ustanoveniami, ako tomu bolo v preskúmvanej veci. Sám mimoriadny dovolateľ vo svojom mimoriadnom opravnom prostriedku uviedol, že „...v konaní nebolo medzi účastníkmi sporné, že navrhovatelia môžu uskutočniť prístup z verejnej komunikácie parc. č. 280 ku vchodu do svojho rodinného domu č. súp. 110 cez svoj pozemok parc. č. 272/2 po celej dĺžke bočnej strany tejto domovej nehnuteľnosti, ktorá vymedzuje hranicu medzi ich pozemkami parc. č. 272/1, na ktorom je situovaná a pozemkom parc. č. 272/2 - zastavaná plocha a nádvorie, iba v koridore vymedzenom z jednej strany touto stenou a hranicou medzi ich pozemkom parc. č. 272/2 a pozemkom parc. č. 272/3 vo vlastníctve odporcov (všetko v kat. území W.).“ Ďalej však mimoriadny dovolateľ hodnotí právne závery, vyplývajúce z podľa jeho názoru „nepriliehavých skutkových záverov“ a poukazuje na to, že odvolací súd mal sám vykonať dokazovanie a zmeniť záver súdu prvého stupňa a nároku aspoň čiastočne vyhovieť s obmedzením určeného vecného práva bremena práva cesty cez pozemok odporcov iba v rámci prístupu k stavbe rodinného domu č. súp. 110. Vychádzajúc z obsahu mimoriadneho dovolania je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že samotné mimoriadne dovolanie neuvádza žiadne nové skutočnosti (dôkazy), ktoré by bolo treba v danej veci vykonať a ktorých vykonanie prípadne konajúce súdy opomenuli.

Medzi zákonnými dôvodmi, ktoré by odôvodňovali mimoriadneho dovolateľa napadnúť právoplatné rozhodnutia súdov mimoriadnym dovolaním sa však dôvod, vzťahujúci sa k námietkam o nesprávnom hodnotení vykonaných dôkazov v súvislosti s právnym posúdením veci, nenachádza.

Z ustanovenia § 132 O.s.p. totiž vyplýva, že dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi, ako má z hľadiska pravdivosti ten - ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Iba výnimočne zákon súdu ukladá určité obmedzenie pri hodnotení dôkazov (napr. § 133, § 134, § 135 O.s.p.). Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné poukázať aj na to, že mimoriadne dovolanie nie je „ďalším odvolaním“, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 243f ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) vád. Preto sa mimoriadnym dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi, tak ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ťažisko dokazovania je v konaní

pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu, nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nesúhlasí s mimoriadnym dovolaním, pokiaľ sa v ňom namieta nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností. Súd oboch stupňov správne posudzovali v danej veci splnenie podmienok na zriadenie vecného bremena. Súd prvého stupňa podrobne viackrát vypočul účastníkov konania, vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, a najmä obhliadkou na mieste samom, pričom tieto dôkazy vykonal v súlade s procesným predpisom. Tieto dôkazy boli postačujúce pre obstaranie rozhodujúcich skutkových zistení a aj pre ich správne právne posúdenie. Odvolací súd sa s jeho skutkovými a právnymi závermi stotožnil a svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na § 219 ods. 2 O.s.p.

Z vyššie uvedených dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.) tak, ako vymedzil svoje mimoriadne dovolanie generálny prokurátor. Vzhľadom na to, že nie je daný dôvod mimoriadneho dovolania uplatnený generálnym prokurátorom a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie ako neopodstatnené zamietol (§ 243i a § 243b ods. 1 O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148 ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dali podnet na mimoriadne dovolanie navrhovatelia. Odporcovia 1/ až 3/ vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu podali návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto priznal odporcom 1/ až 3/ náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní (§ 243i ods. 2 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.) za jeden úkon právnej pomoci vo výške 179,27 € (vrátane režijného paušálu a DPH), ktoré zaviazal zaplatiť navrhovateľov 1/ až 3/ k rukám právnej zástupkyne odporcov do troch dní.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.